

Aan de gemeenteraad Delft
Postbus 78
2600 ME Delft

Delft, 27 maart 2006

Betreft: onderzoek "Besteding EZH-gelden"

Geachte Raad,

Hierbij doen wij u ons rapport "Besteding EZH-gelden toekomen zoals wij dat in onze vergadering van 15 maart 2006 hebben vastgesteld. Tevens is toegevoegd de brief van het College van Burgemeester en Wethouders, d.d. 7 maart 2006, waarin een reactie op ons rapport werd gegeven. Gelet op de inhoud van die brief hechten wij er aan nogmaals de kern van onze bestuurlijke conclusie in dit schrijven te verwoorden.

Op basis van ons onderzoek trekken wij in algemene zin de conclusie dat de wijze waarop de besteding van de EZH-gelden werd georganiseerd en feitelijk gerealiseerd, geen recht heeft gedaan aan de verwachtingen die met de burgerraadpleging zijn gewekt. Het is namelijk nagenoeg onmogelijk vast te stellen of de projecten waarover de burgerraadpleging is besloten zijn uitgevoerd conform de uitkomsten van de raadpleging. Bovendien is het bijzondere karakter van de burgerraadpleging in de loop van het vervolgtraject verloren gegaan, o.a. door het besluit de besteding na 2001 niet langer apart te administreren en af te zien van verdere integrale voortgangsrapportages. De voorstellen die in de burgerraadpleging aan de orde waren en de besluiten die de Raad vervolgens heeft genomen, waren onvoldoende scherp geformuleerd om een sturende uitwerking te hebben op de feitelijke uitvoering van de projecten en besteding van de middelen. Er waren derhalve geen van te voren geformuleerde criteria voorhanden, waaraan de uitvoering van de projecten later kon worden getoetst.

De reactie van het College op ons rapport gaat op diverse punten impliciet of expliciet uit van een andere conclusie dan deze. Om misverstanden uit de weg te helpen wordt in onderstaande nog puntsgewijs op enkele issues uit de brief van het college ingegaan.

Het onderscheid tussen de "Delftse Duiten" en de besteding van de EZH-gelden

Wij maken in ons rapport een onderscheid tussen het burgerraadplegingsproces, afgerond met de besluitvorming in maart 2000 enerzijds en het daaropvolgende traject van realisering van de gekozen projecten anderzijds. Het eerste proces hebben wij in ons rapport aangeduid met de destijds in zwang zijnde aanduiding 'De Delftse Duiten'; het tweede traject hebben wij aangeduid met de omschrijving 'Besteding EZH-gelden'. Alléén het tweede traject is

onderwerp geweest van ons onderzoek. Wij deden dat aan de hand van een zestal onze inziens representatief gekozen clusters van projecten. Naar onze mening zal een verder onderzoek naar alle clusters weinig toevoegen aan de hoofdlijnen van onze conclusies. Wij hebben in ons onderzoek wél de uitkomsten van de Delftse Duiten centraal gesteld en vervolgens de consistentie onderzocht van het hele traject daarna ten opzichte van die uitkomsten. De constatering van de Rekenkamer is dat **op projectniveau** de consistentie in een groot aantal gevallen ontbreekt. De Rekenkamer constateert dat de burgers van Delft, die een actieve rol hebben gespeeld bij de burgerraadpleging, menig door hen voorgedragen project niet tot realisatie hebben zien komen, terwijl andere, later wel in gang gezette projecten bij de burgerraadpleging onbekend waren.

Uniekheid van het project

Het college legt grote nadruk op de uniciteit van het project. Wij onderschrijven dat met name ten aanzien van de burgerraadpleging en de daarop volgende selectie van projectclusters en de besluitvorming in de gemeenteraad. Dat het bepalen van de doelmatigheid als gevolg hier van moeilijk is, achten wij echter een onvoldoende argument voor de wijze waarop de verantwoording feitelijk is geregeld. De verantwoording over de doelmatige en doeltreffende besteding van de budgetten werd in onze optiek niet minder veeleisend door het bijzondere karakter van het project, maar juist meer!

Bij de beoordeling van het totaalproject 'Besteding EZH-gelden' het spelen naast het 'normale' budgetrecht van de raad een ook het specifieke karakter van het project een rol. Het 'normale' budgetrecht van de raad brengt onder meer met zich mee dat de raad het college richtlijnen geeft voor de besteding van de gemeentelijke middelen. Dat kan in de vorm van kaders, criteria, aanwijzingen, normen, etc. Men zou in dit geval kunnen stellen dat de raad een deel van zijn competentie op het punt van het budgetrecht heeft afgestaan aan de Delftse burgers toen hij besloot over de besteding van de EZH-gelden een burgerraadpleging te houden. Dat zo zijnde, is het vervolgens voor de raad als volksvertegenwoordiger een 'plicht' geworden om via zijn richtlijnen aan het college over de besteding van de EZH-gelden te verzekeren dat het college bij de uitwerking van de burgerraadpleging de uitspraak van de Delftse burgers respecteert. Dit moet ook voor de burgers herkenbaar, volgbaar en traceerbaar zijn en aan hen gecommuniceerd te worden. De stelling van het college dat de doeltreffendheid uitsluitend beoordeeld kan worden door het antwoord op de vraag of een voorziening wel of niet gerealiseerd is, achten wij in dit opzicht te pover.

De gevolgde procedures

Zoals ons rapport ook duidelijk aangeeft zijn over het algemeen de correcte procedures gevolgd en heeft het college alle belangrijke besluiten aan de raad voorgelegd, die ze vervolgens heeft goedgekeurd. Wij geven het college dan ook gelijk dat procedureel de besluitvorming in grote lijnen correct is verlopen. Dat betekent echter niet dat de besluitvorming zelf boven kritiek verheven is. Overigens geldt dat dan zowel voor de raad als voor het college.

Nieuwe projecten/veranderde projecten

Dat ook later toegevoegde projecten samen met betrokken bewoners zijn opgezet is lovenswaardig, maar dit behoeven niet noodzakelijkerwijs dezelfde te zijn als de burgers die hun stem hebben laten horen bij de burgerraadpleging. Ook de introductie van wijkbudgetten als onderdeel van wijkgericht werken is een positieve bijdrage aan hedendaags participatief gemeentebestuur, maar een aangelegenheid die los staat van het totaal project Besteding EZH-gelden.

Wij hebben er begrip voor dat na de besluitvorming in maart 2000 de meeste projecten nog slecht gedefinieerd waren en vaak niet meer waren dan een titel. Wij hebben er ook begrip voor dat bij de uitwerking dingen naar voren kwamen waarmee geen rekening was gehouden, zoals bij het fietspadenplan. Onze stelling is echter dat er dingen waren toegezegd aan de burgers van Delft en dat daar verantwoording over afgelegd moest worden. Wij vragen ons af in hoeverre er bijvoorbeeld bij de ingrijpende verschuiving in het projectcluster 'Investeren in wijken' van materiële invulling naar immateriële invulling daarvan voldoende sprake is geweest.

Voortgangsrapportages

Het college verwijst naar de voortgangsrapportages. De uiterst summiere voortgangsrapportages van 2000 en 2001 waren in hoofdzaak van financiële en procedurematige aard. Er worden geen verbanden in gelegd met de burgerraadpleging en er blijkt niets of vrijwel niets uit van (het resultaat van) overleg met indieners van projectvoorstellen en andere betrokkenen. Evenmin bevatten deze rapportages inhoudelijke informatie over prioritering, ter hand genomen projecten of projecten die toegevoegd zijn of afgefallen. In de rapportages is ook geen verbinding gelegd met de genomen raadsbesluiten over toewijzing van de middelen aan de clusters.

Kaderstelling en verantwoording bij grote projecten

Ons hoofdpunt blijft dat wil er – met name bij grote projecten – sprake zijn van een adequate beoordeling achteraf van de doelmatige en doeltreffende besteding van budgetten er van tevoren criteria moeten zijn gesteld, waaraan het eindresultaat moet voldoen.

Zo benadrukken wij nog eens onze conclusie dat er voor grote projecten een aparte administratie en verantwoording moet zijn. Wij vinden dat dit - naast het stellen van criteria voor het resultaat - de belangrijkste les is uit dit onderzoek. Wij vinden argumentatie van het college over het onderbrengen in de 'gewone', ambtelijke lijnorganisatie niet overtuigend. Zo dit al vanwege het bijzondere karakter van de herkomst van de EZH-gelden en de besteding ervan, het meest voor de hand liggend zou zijn, dan was het naar onze mening toch wenselijk geweest er een separate administratie naast te hebben gehad om op elk moment een goed overzicht over de totale voortgang te hebben. Wij blijven van mening dat dit in het algemeen geldt, opdat de raad zijn verantwoordelijkheid kan waarmaken; en in dit geval vanwege de burgerraadpleging en daaruit voortvloeiende verantwoordingsplicht aan de Delftse burger in het bijzonder.

In de hoop dat dit onderzoeksrapport ondersteuning biedt bij de vervulling van uw taken, tekenen wij,

met vriendelijke groet,

W.M.J. Bloemendaal-Lindhout,

Voorzitter Delftse Rekenkamer